

Каленский А.А.
**РАЗВИТИЕ ЛИЧНОСТИ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН
В НРАВСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

В статье раскрывается развитие личности студента в нравственной деятельности. Использование в учебном процессе игровых технологий способствует воспитанию важных для будущих преподавателей специальных дисциплин гражданских и нравственных качеств (чувство долга, патриотизма, коллективизма, взаимопомощи, взаимовыручки). Вместе с тем, гуманистическая направленность подготовки, а в итоге подготовленности профессионала, обеспечивает очеловечивание отношений в самой профессиональной среде, сдерживает проявления межличностной агрессивности, непримиримости в ходе социальных столкновений, конфликтов.

Ключевые слова: интерактивные технологии, нравственная личность, нравственная деятельность, зона ближайшего развития, эмоционально-ценностное поле.

Kalenskiy A.
**DEVELOPMENT OF THE INDIVIDUAL OF FUTURE TEACHERS OF SPECIAL SUBJECTS
IN MORAL ACTIVITY**

Based on available research and conclusions contained therein, we select components of moral activity: theoretical assimilation of moral norms; analysis of actions that occur on the basis of their allocation moral standards and moral aspects of these actions; expression of personal attitude to the events; and develop their own personal and meaningful moral views, attitudes, feelings about what is happening; design courses drawing on moral position.

The processes of social and psychological maturity of people, their ability to dialogue, cultural communication, active and self-expression come to the fore in a globalized world. In this regard, today changed the nature and function of professional education: it should not only transmit knowledge, build skills, but also develop the ability to self-determination, to prepare a future professionals to act independently, learn to bear moral responsibility for themselves and their actions.

Ability to influence the moral personality through activities using modern interactive technologies, recognize the importance of moral and civic orientation.

The game is able to be a core emotional stimulus to other methods of upbringing training. Game in this case saturates method active ingredients, stimulating active-activity relation of the individual. The focus of the games is also determined by the ability of the teacher to effectively use the personal characteristics of students: positive and negative experiences of the early activities that near to meaningful perspective; a certain level of practical knowledge and skills; positive moral qualities.

Use in educational process of game technology contributes, by virtue of the above features, bringing important for future teachers of special subjects rights and moral qualities (a sense of duty, patriotism, collectivism, mutual reciprocity). At the same time, humanistic orientation training, and eventually professional training provides humanizing relationships in the professional environment, inhibits expression of interpersonal aggression, intransigence during social conflicts and conflicts.

Key words: interactive technologies, moral personality, moral activity, zone of proximal development, emotional and valuable field

Подано до редакції 31.03.2015.

УДК 378.091

© 2015

Моцар М.М.

**ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
ПРИ НАВЧАННІ ДИСТАНЦІЙНИМ ФОРМАМ ЗАЙНЯТОСТІ
З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

У статті розглядається проблема педагогічної підтримки творчого розвитку майбутніх перекладачів при навчанні нетрадиційним – дистанційним формам зайнятості з використанням технологій дистанційного навчання; з'ясовуються основні категорії набувачів педагогічної підтримки та методи їх педагогічної підтримки; визначаються умови успішності педагогічної підтримки, очікувані результати, мотиваційні аспекти для держави в організації педагогічної підтримки навчання населення, етапи її здійснення; обґрунтовується необхідність підтримки творчого розвитку особистості перекладача при навчанні дистанційним формам зайнятості.

Ключові слова: педагогічна підтримка, творческое развитие, дистанционная занятость, дистанційна освіта, педагогіка.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Актуальність досліджуваної теми пов'язана з тим, що кризове сьогодення вимагає пошуку нових креативних рішень, які б поєднували освіту та сучасні реалії. Таке поєднання допомагає оперативно вирішувати поточні проблеми, в тому числі і проблему зайнятості, яка є однією з найгостріших світових проблем. На її розв'язання суттєво впливає система освіти з різноманітним спектром освітніх технологій.

Відповідно п.1 ст.5 та п.1 ст. 6 Закону України «Про зайнятість населення» держава гарантує вільне обрання місця застосування праці та виду діяльності. Віддалена (дистанційна) форма зайнятості із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій дозволяє виконувати дистанційно роботу, яка раніше здійснювалася на робочому місці. Це веде не лише до мінімізації витрат роботодавцем, а і дає можливість, практично всім категоріям населення, дистанційно отримувати засоби до існування [1].

Відповідно стратегічній меті Європейського Співтовариства до 2015 року першорядними завданнями визнаються формування європейського інтелектуального потенціалу, удосконалення інформаційної та телекомунікаційної інфраструктур, стимулювання інноваційної діяльності й структурної реформи економіки, модернізацію системи зайнятості та ін. Серед основних заходів для вирішення вищезазначених проблем було ухвалено реалізацію Плану дій «e-Егігоре» на основі документів Європейської Комісії – «Ініціатива e-Егігоре» та «Стратегія працевлаштування в інформаційному суспільстві», які передбачають широке впровадження технологій Інтернету для розвитку електронної комерції та інформаційних послуг, а також розвитку знань і навичок населення європейських країн.

Дистанційна форма освіти відповідає особистісній парадигмі людини: «навчатися завжди і всюди», а дистанційна форма зайнятості відповідає особистісній парадигмі людини: «працювати завжди і всюди», разом це вписується в світові тенденції організації неперервної освіти. Особливо важливим це видається в умовах сьогоденних кризових явищ.

Проте, з точки зору освітніх технологій сектор дистанційної зайнятості майже не опрацьований, незважаючи на те, що він постійно зростає та має великий потенціал, бо дистанційна форма зайнятості в даний час відповідає потребам працівників, роботодавців і держави, як учасника і регулятора соціально-трудова відносин. Разом з тим, не відомі навчальні заклади, які б навчали правильному та безпечному здійсненню такої форми зайнятості, як дистанційна, і, тим паче, відсутня будь-яка педагогічна підтримка творчого розвитку бажаючих навчитися працювати дистанційно [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що єдиної концепції структури творчої особи, стості не існує. Це пов'язано з тим, що не існує загально визнаної структури особистості, а є лише різні (за К.К. Платоновим, за А.Г. Ковальовим, за В.С. Мерліним та ін.) підходи до її побудови та тлумачення [5].

В психолого-педагогічних дослідженнях поняття «творча діяльність», визначається по-різному.

– діяльність, що веде до розвитку особистості, до її самореалізації в процесі створення матеріальних і духовних цінностей (В.А. Цапок);

– це креативне діяння, але після того, як вона стане наддіяльним відношенням суб'єкта і до самого себе (П.Ф. Кравчук, Г.С. Батищев);

– діяльність людини зі створення нового: предметів зовнішнього світу, висновків або почуттів, що живуть і знаходяться тільки в самій людині (Л.С. Виготський);

– мислення в його найвищій формі, яке виходить за межі необхідного для розв'язання задачі вже відомими способами (К.К. Платонов);

– вищий ступінь активності особистості, спрямований на подолання конкретних протиріч з метою пошуку істини (П.Ф. Кравчук);

– суспільнокорисна, прогресивно спрямована перетворююча діяльність, у процесі якої створюються не тільки матеріальні і духовні цінності, але й здійснюється саморозвиток, самореалізація і самого суб'єкта творчості (І.Г. Канєвська);

– необхідна для повноцінного життя людини форма її існування. Пошук сенсу життя невід'ємно пов'язаний із творчим відношенням людини до дійсності (представники гуманістичної психології: О.О. Бодальов, А. Маслоу, К. Роджерс, Н. Роджерс) [5].

Формулювання цілей статті... Основні цілі статті полягали в тому, щоб визначити основи педагогічної підтримки творчого розвитку при навчанні дистанційним формам зайнятості з використанням технологій дистанційного навчання та обґрунтувати необхідність педагогічної підтримки творчого розвитку особистості перекладача при навчанні дистанційним формам зайнятості.

Виклад основного матеріалу дослідження... Педагогічна підтримка творчого розвитку при навчанні дистанційним формам зайнятості має бути спрямована на розвиток суб'єктного потенціалу (самосвідомості, самоорганізації, саморозвитку, самовизначення, самосприйняття) майбутнього дистанційного працівника, визначення його завдань, цілей, особистих можливостей для навчання дистанційній роботі, виявлення проблем та шляхи їх подолання.

Категорії набувачів педагогічної підтримки – це всі категорії майбутніх перекладачів та всіх користувачів дистанційної форми зайнятості, тобто, практично, всі категорії населення. Дистанційно навчаються дистанційним формам зайнятості найбільш зручно для менеджерів, веб-дизайнерів, програмістів, ділових і технічних дослідників, перекладачів, графічних проектувальників, художників, письменників, журналістів, фахівців з рерайтингу, копірайтингу, фрілансу, системних адміністраторів, інженерів, архітекторів, юристів, аналітиків, диспетчерів, персоналу по введенню та формуванню баз даних, соціальних педагогів і багатьох інших спеціальностей. Результати їх роботи мають враховувати перекладачі в своїй професійній діяльності.

Тому навчити особистість працювати дистанційно є важливим педагогічним завданням.

Словник синонімів Караванського слово «підтримувати» трактує як: «(що) підпирати, д. піддержувати; (кого) бути на боці, держати руку чию, тягти руку за ким, сприяти кому; (ідеї) поділяти, солідаризуватися з...» [2, с. 480]. Тобто, педагогічна підтримка творчого розвитку – це має бути широкий спектр спільної рівно партнерської діяльності, яка стимулює напрацювання креативних рішень, які б дозволяли вирішувати проблеми в процесі навчання.

Концепція самоактуалізації особистості А. Маслоу передбачає потребу особистості в самоактуалізації – якомога повному вияву своїх можливостей, стати тим, ким вона може бути, займатися тим, для чого вона призначена. Дистанційна зайнятість – якнайкраще дає можливості до самоактуалізації та реалізації потреби творчого розвитку, самовдосконалення, самоствердження, самовираження, самореалізації, пізнавальної потреби.

Сенс педагогічної підтримки творчого розвитку при навчанні дистанційним формам зайнятості: допомогти людині розкрити особистий творчий потенціал, що дозволить їй пристосуватися до ситуації, навчившись працювати дистанційно, отримувати дохід від такої діяльності. Можливість отримувати достойну заробітну плату призведе до зменшення соціальної напруженості.

Теоретичним завданням педагогів є розроблення наукових засад реалізації педагогічної підтримки творчого розвитку бажаючих навчитися працювати на умовах дистанційної праці.

Практичним завданням є використання теоретичних засад педагогічної підтримки в практичній діяльності по навчанню дистанційної зайнятості.

Педагогічна підтримка самовизначення здійснюється педагогами-професіоналами в наданні превентивної (попередньої) та оперативної (поточної) допомоги.

Основним змістом педагогічної підтримки навчання майбутніх перекладачів дистанційним формам зайнятості є подолання суб'єктивних, об'єктивних, матеріальних перешкод, які виникають на цьому шляху.

До суб'єктивних перешкод належать недостатні особисті зусилля людини (наполегливість, знання, досвід, комунікативні, психофізичні складові, тощо), обмеженість інформації, усвідомлення та розвиток своїх здібностей, умінь, переконань, цінностей, не адаптованість до реальних умов життя, недостатня визначеність.

Об'єктивні (соціальні) перешкоди: недостатня обізнаність педагогів, відсутність методів навчання, відсутність відповідних програм, нерівномірний ступінь розвитку ІТ-технологій, недостатня інформованість населення та роботодавців про можливість навчання дистанційним формам зайнятості, неналежне поширення міждисциплінарної бази досліджень, консерватизм суспільства, національні особливості та менталітет, відсутність «прозорого» середовища для дистанційної зайнятості, недостатня увага загальнодержавної політики в сфері дистанційної зайнятості, тощо.

Матеріальні перешкоди: обмеженість фінансових ресурсів, недостатня навчально-матеріальна база навчальних закладів та інше.

Ці та інші перешкоди занижують її самосвідомість, стоять на шляху творчого розвитку, самореалізації і самовизначення особистості.

Умови успішності педагогічної підтримки:

- згода на допомогу та підтримку;
- професійність педагога та наявність у його необхідних властивостей (доброзичливість, симпатії, розуміння потреб і проблем, конфіденційність);
- пріоритет людини у вирішенні питань.

У зарубіжній літературі самовизначення виражається поняттям «психосоціальна ідентичність». За Е. Еріксоном, – це розумінням власної цінності та компетентності. Без такого розуміння виникає криза особистості та її ідентичності (станом депресії, апатії, відсутність інтересу до життя та ін [3, с. 352]. Результати авторського дослідження мотиваційних аспектів навчання дистанційним формам зайнятості та виявлення переваг і недоліків дистанційної форми зайнятості (опитування з березня 2012 по березень 2015 року пасажирів вокзалу Київпас (територія вокзалу є місцем, де з усієї України збираються бажаючі терміново знайти роботу) показують, що адекватність самовизначення визначається більшою мірою через прояв особистісного творчого розвитку та професійної мотивації. Мотиваційними факторами навчання дистанційним формам зайнятості є такі, як цікава робота, хороша оплата, зручний графік роботи, можливість проявити ініціативу, тривала відпустка за своїм вибором та інше. При цьому, на запитання «Чи хотіли б Ви навчитися працювати дистанційно? «78 % опитаних відповіли «Так», але невпевнені в собі чи зможуть, не знають де і яким чином.

Тому важливим є застосування методів педагогічної підтримки:

- соціально-педагогічна підтримка розвитку здібностей слухачів (спостереження, колективний аналіз діяльності, рефлексія, порівняльні характеристики, інтерн'ю, тестування та анкетування);
- перспективності навчання дистанційним формам зайнятості, створення позитивного емоційного настрою;
- духовно-моральних та громадянських почуттів (причетність до доброї справи, відповідальне ставлення, досягнення гармонії з оточуючим середовищем;

- пристосуватися до ситуації;
- напрацювання необхідних для здійснення дистанційної роботи рис характеру, організованість, релаксація;

- аналітико-рефлексивних здібностей (колективний аналіз діяльності)
- інтелектуальних здібностей (психотренінг, «мізковий штурм», «ділова гра»);
- комунікативних здібностей (комунікативний тренінг);
- організаторських здібностей (творче виконання завдань в установлені терміни).

Впровадження дистанційних форм зайнятості спричинює зміни концепції виховання та навчання нового покоління в бік Інтернет-простору, адже без останнього неможлива продуктивна дистанційна робота.

При цьому виникають такі ситуації педагогічної підтримки *творчого розвитку*: адаптація до сучасних умов, планування, спілкування з креативними людьми, виконання завдань, конкуренції, роботи в колективі, тощо.

Результатом педагогічної підтримки *творчого розвитку* особистості являється:

- поява в особистості відчуття свободи, що дає поштовх пробудженню творчих можливостей особистості;
- можливість взаємодії з реальними роботодавцями, отримуючи реальні доходи;
- можливість застосовувати цікаву та новітню Інтернет-інформацію.

Необхідність підтримки особистості пов'язана з тенденціями особистісного підходу до процесу навчання.

Однак, діяльність педагога по-різному сприймається залежно від:

- рівня володіння інформаційно-комунікаційними технологіями;
- психологічної не готовності до сприйняття;
- не вміння раціонально використовувати свій час;
- степені відповідальності;
- особистих можливостей адаптації до нових умов праці;
- відсутності/наявності досвіду індивідуальної роботи;
- бачення сенсу власної спроможності у нових формах зайнятості та ін.

Технологія педагогічної підтримки слухача у подоланні проблем описується такими основними етапами:

- *діагностично-пошуковий* етап (визначаються особисті якості слухача шляхом тестування та анкетування): дає можливість виявити перешкоди та існуючі проблеми на шляху до дистанційної зайнятості;

- *стратегічно-планувальний*: складається алгоритм спільний дій по усуненню проблем;

- *самостійно-дійовий*: етап виконання наміченого алгоритму;

- *аналітико-коригувальний*: перевірка результатів вирішення проблем, аналіз відповідності способів роботи цілям і отриманому результату, самопізнання та проведення корекції.

Для держави мотиваційними аспектами організації педагогічної підтримки навчання населення дистанційним формам зайнятості є:

- зростання зайнятості;
- зменшення соціальної напруженості населення;
- з'являється можливість частково вирішити проблеми з безробіттям в економічно депресивних районах;
- скорочується диференціація в заробітній платі за географічною ознакою;
- можливе працевлаштування інвалідів, одиноких батьків, які не можуть залишити дитину одну, людей, що доглядають за літніми або хворими родичами, можливість працювати не виходячи з дому, дозволить їм відчувати себе рівноправними членами суспільства;

- навчання дистанційній роботі та дистанційна праця веде до зменшення транспортних проблем і забруднення повітря їх викидами, зростання ВВП;

- впровадження нових інформаційно-комунікативних технологій зайнятості, тощо.

Одним із перспективних напрямків роботи в системі дистанційного навчання перекладачів є інтегрований підхід до вирішення основних завдань, які поєднують у цій системі: комплекс технологій з високим дидактичним потенціалом і телекомунікаційну технологію; комп'ютерне навчання іноземних мов, технологію мультимедіа та методи інтенсивного навчання іноземних мов з якими працює майбутній перекладач [3]. В цьому процесі педагогічна підтримка творчого розвитку майбутніх перекладачів є вкрай необхідною.

Висновки... Таким чином, на підставі вищенаведеного, можна зробити висновки про необхідність педагогічної підтримки творчого розвитку особистості перекладача при навчанні дистанційним формам зайнятості. Педагогічна підтримка творчого розвитку в навчанні дистанційним формам зайнятості має здійснюватися на всіх етапах здійснення дистанційної роботи майбутніх перекладачів: навчити як організувати робоче місце (відповідно до вимог законодавства про охорону праці), як здійснювати пошук безпечного роботодавця, безпосереднє виконання роботи, безпечно отримання оплати. А саме навчання дистанційним формам зайнятості з використанням технологій дистанційного навчання є перспективним завданням педагогіки.

Діяльність педагога з навчання дистанційним формам зайнятості відрізняється від діяльності традиційного педагога досконалим володінням інформаційно-комунікативними технологіями, він не просто передає

інформацію слухачам, але і виступає у якості менеджера навчального процесу, допомагає особистості не лише навчитися працювати дистанційно, але і орієнтуватися в Інтернет-роботодавцях, самостійно, творчо і компетентно працювати з інформацією, освоювати нові інтерактивні форми ділового спілкування, взаємодіяти з іншими учасниками.

Педагогічна підтримка творчого розвитку супроводжується глибоким внутрішнім переконанням важливості такого виду діяльності, як дистанційна зайнятість. Підтримка всіх слухачів забезпечується застосуванням методів розвитку самостійної особистості: *саморегуляції, самоконтролю, самоорганізації, самодіагностики, заохочення, «рольової гри», само прогнозування, самореалізації*. Вони забезпечуються на фоні взаєморозуміння, взаємодовіри, доброзичливості, співробітництва, взаємного інформування, тощо. Ймовірні моделі стажування: лекція, консультації, проблемний «круглий стіл», ознайомлення з документацією, самостійна (дистанційна) робота слухачів та інше.

Вивчення педагогічної підтримки майбутніх перекладачів при навчанні дистанційним формам зайнятості з використанням технологій дистанційного навчання відкриває перспективи подальших розвідок не лише для майбутніх перекладачів, але й в педагогічній сфері в цілому.

Використана література :

1. Закон України «Про зайнятість населення» №5067-VI від 5 липня 2012 року Відомості Верховної Ради (ВВР) – 2013. – №24. – ст.243.
2. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. 2-е видання доповнене й опрацьоване /С. Караванський. – К. : «Українська книга», 2000. – 480 с.
3. Козубовська І.В. Дистанційне навчання в системі освіти / І.В. Козубовська, В.В. Сагарда, О.П. Пічкур – Ужгород : УжНУ, 2002. – 364 с.
4. Маслоу А. Способы поведения, ведущие к самоактуализации / А. Маслоу. М. : “Твое здоровье”, 1991. – № 2. – С.26-31.
5. Сисоева С.О. Основы педагогической творчости: Підручник /С.О. Сисоева. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
6. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: Пер. с англ./ Общ. ред. и предисл. А.В. Толстых – М. : Издательская группа "Прогресс", 1996. – 344 с.

Моцар М.Н.

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА ТВОРЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ДИСТАНЦИОННЫМ ФОРМАМ ЗАНЯТОСТИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНОЛОГИЙ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье рассматривается проблема педагогической поддержки творческого развития будущих переводчиков при обучении нетрадиционным – дистанционным формам занятости с использованием технологий дистанционного обучения; выясняются основные категории пользователей педагогической поддержки и методы их педагогической поддержки; определяются условия успешности педагогической поддержки, ожидаемые результаты, мотивационные аспекты для государства в организации педагогической поддержки обучения населения, этапы ее осуществления; обосновывается необходимость поддержки творческого развития личности переводчика при обучении дистанционным формам занятости.

Ключевые слова: педагогическая поддержка, творческое развитие, дистанционная занятость, дистанционное образование, педагогика.

Motsar M.

EDUCATIONAL SUPPORT FOR THE CREATIVE DEVELOPMENT OF FUTURE TRANSLATORS IN TEACHING REMOTE FORMS OF EMPLOYMENT WITH THE USE OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES

The article focuses on proving the problem of pedagogical support creative development of future translators in teaching non-traditional – remote forms of employment, using distance learning technologies; clarified the main categories of users pedagogical support and methods of educational support; determined by the conditions of success of pedagogical support, the expected results, the motivational aspects for the state in the organization of pedagogical support training of the population, the stages of its implementation; substantiates the need to support the creative development of the personality of an interpreter during training remote forms of employment.

Distance learning is a promising form of learning process, which can ensure the continuous training system and support high-level professional development. This technology consist of pedagogical and information and communication technologies training. Educational support creative development in teaching remote forms of employment should be carried out at all stages of telecommuting future translators: learn how to organize the workplace (in accordance with the requirements of labor protection legislation) how to search for a safe employer direct performance, secure payment; learning informal employment using distance learning technologies are promising tasks pedagogy.

Key words: pedagogical support, creative development, distance- work, distance education, personality, pedagogy.

Подано до редакції 01.04.2015.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Баховим І.С.